

2 ÅRSPLAN
FOR
BORHAUG BARNEHAGE
2026-2028

ÅRSPLAN 15.08.2026 – 14.08.2028

FOR BORHAUG BARNEHAGE I FARSUND KOMMUNE

INNHOLDSFORTEGNELSE:	Side:
Innledning	1
Borhaug barnehage	1
Vårt verdigrunnlag	2
♦ Visjon	
♦ Verdier	
♦ Barnesyn	
♦ SMART – styrkefokus i praksis	
Trygt og godt barnehagemiljø	4
♦ Omsorg	
♦ Danning	
♦ Mangfold, likeverd og likestilling	
♦ Barns medvirkning	
♦ Bærekraftig utvikling	
Lek, læring og utvikling	8
♦ Lek og lekemiljø	
♦ Læring	
♦ Språk og kommunikasjon	
♦ Matglede	
♦ Helsefremmende barnehage, livsmestring og bevegelsesglede	
♦ Syngende barnehage	
Oppvekst.....	13
Våre faglige satsninger	13
♦ COS-P	
♦ CLASS	
♦ Kunnskapsmodellen	
♦ UL1	
Bærekraft og samfunn	15
♦ Bærekraftig utvikling	
♦ Samisk kultur, mangfold og høytider	
♦ Trafikksikker barnehage	
Samarbeid med hjemmet	17
Overganger	18
Planlegging, vurdering og kvalitet.....	21
Fagområdene	21
♦ Kommunikasjon, språk og tekst	
♦ Kropp, bevegelse, mat og helse	
♦ Kunst, kultur og kreativitet	
♦ Natur, miljø og teknologi	
♦ Antall, rom og form	
♦ Etikk, religion og filosofi	
♦ Nærmiljø og samfunn	

1. INNLEDNING

Årsplanen er et sentralt arbeids- og utviklingsdokument for barnehagen. Den skal bidra til sammenheng, kvalitet og progresjon i det pedagogiske arbeidet gjennom hele året, og være et verktøy som støtter personalet i arbeidet med å skape et trygt, inkluderende og utviklende miljø for alle barn.

I vår barnehage skal alle barn oppleve tilhørighet, omsorg, mestring og gode relasjoner i hverdagen. Vi arbeider aktivt for å fremme et godt psykososialt miljø der barna møtes med anerkjennelse, trygghet og respekt, og hvor lek, vennskap og fellesskap står sentralt. Gjennom varme relasjoner og bevisste voksne ønsker vi å styrke barnas selvfølelse, robusthet og tro på egne evner.

Årsplanen beskriver verdiene, målene og de pedagogiske valgene som danner grunnlaget for vårt arbeid. Den gir retning for innhold, temaer og aktiviteter, samtidig som den skal bidra til en reflektert og målrettet praksis der barnas medvirkning, livsmestring, helse og trivsel står i sentrum.

For foresatte, samarbeidspartnere og andre interesserte fungerer årsplanen som en viktig informasjonskilde om barnehagens innhold og pedagogiske arbeid. Den synliggjør hvordan vi arbeider for å skape et inkluderende fellesskap som fremmer barns sosiale kompetanse, psykiske og fysiske helse, nysgjerrighet, læring og utvikling.

Barnehagens årsplan vedtas av samarbeidsutvalget. Gjennom felles refleksjon, kompetanseutvikling og tett samarbeid arbeider vi kontinuerlig med å videreutvikle et profesjonsfellesskap som setter barnets beste i sentrum og sikrer kvalitet i barnehage tilbudet.

2. BORHAUG BARNEHAGE

Borhaug barnehage eies av Farsund kommune og består av fem avdelinger.

Barnehagens arbeid bygger på **Lov om barnehager** og **Rammeplan for barnehagen**, som er en forskrift til loven. Begge disse styringsdokumentene er forankret i FNs barnekonvensjon. Barnets beste skal ligge til grunn for alle handlinger og beslutninger som berører barna i vår barnehage.

Toårsplanen synliggjør hvordan vi forstår og omsetter rammeplanens føringer til pedagogisk praksis i Borhaug barnehage. Planen skal være et felles arbeidsredskap for alle ansatte og bidra til et helhetlig og målrettet arbeid for å sikre et trygt, inkluderende og utviklende barnehage tilbud for alle barn. Den skal også støtte vårt kontinuerlige arbeid med kvalitet, utvikling, lek og læring.

Planen bygger på barnehagens verdigrunnlag og er forankret i kunnskap om barns trivsel, læring og allsidige utvikling. For å skape en felles forståelse av ønsket praksis har vi utarbeidet kjennetegn på god praksis. Disse skal bidra til å styrke kvaliteten i arbeidet vårt, danne grunnlag for refleksjon og vurdering, og sikre en mest mulig felles pedagogisk praksis på tvers av avdelingene.

Toårsplanen er utarbeidet av pedagoggruppen i samarbeid med øvrige ansatte. Den bygger på nasjonale og lokale satsinger og styringsdokumenter. Foresattes medvirkning er ivare tatt gjennom innspill fra foreldreundersøkelsen våren 2026.

Planen viderefører arbeidet med implementeringen av rammeplanen og bygger videre på erfaringene fra forrige toårsplan, som gjaldt for perioden 2024–2026. Samtidig danner den grunnlaget for det videre kvalitetsutviklingsarbeidet i Borhaug barnehage i planperioden.

3. VÅRT VERDIGRUNNLAG

«Barnehagens verdigrunnlag skal formidles, praktiseres og oppleves i alle deler av barnehagens pedagogiske arbeid».

(Rammeplanen 2017, s. 7)

Vår visjon

✧ Lykkelig som liten ✧

Vi ønsker at barna skal se tilbake på tiden i barnehagen med vissheten om at de er viktige, at de betyr noe, og at de har en naturlig plass i fellesskapet. Gjennom omsorg, lek og fellesskap skal hvert barn oppleve å bli sett, verdsatt og inkludert.

Våre verdier

✧ Trygghet – raushet - humor ✧

Verdiene vår skal komme til uttrykk i møte med barna, i relasjonene mellom mennesker og i måten vi samarbeider og arbeider pedagogisk på. Vi ønsker å skape et miljø der barn og voksne opplever omsorg, inkludering, glede og respekt, og hvor det er rom for både lek, undring, læring og menneskelig varme.

Trygghet: Alle barn og voksne skal føle seg trygge i barnehagen – trygge på å bli sett, hørt og respektert for den de er. Personalet skal være varme, tilstedeværende og romme hele barnets følelsesregister. I lek, samspill og hverdagssituasjoner møter vi barnas behov med omsorg og tilstedeværelse.

TEGN TIL GOD PRAKSIS			
Visjon og verdier			
Vi ser, anerkjenner og verdsetter hvert enkelt barn			
Vi deler glede, humor og positive opplevelser sammen med barna			
Vi tilpasser omsorg, støtte og utfordringer til det enkelte barnets behov og forutsetninger			
Vi deltar aktivt i lek og samspill, og bidrar til gode opplevelser og fellesskap			
Vi bygger trygge og gode relasjoner mellom barn og voksne, og mellom barna i gruppen			

Raushet: Raushet handler om å møte hverandre med respekt, åpenhet og forståelse. I vår barnehage ønsker vi å skape et inkluderende fellesskap der det er rom for ulikheter, og hvor alle barn blir sett, hørt og møtt ut fra sine egne forutsetninger og behov. Vi legger vekt på at hver enkelt skal oppleve å bli verdsatt og tatt på alvor.

Raushet kommer til uttrykk gjennom omsorg, omtanke og vilje til å lytte til andre. Samtidig innebærer det å støtte og utfordre barna på en måte som fremmer utvikling, mestring og tro på egne evner. Med tillit, varme og tydelige voksne bygger vi relasjoner som gir barna trygghet til å utforske, lære og delta aktivt i fellesskapet.

Humor: Humor og glede har en viktig plass i hverdagen i vår barnehage. Vi ønsker et miljø preget av varme, lekenhet og gode opplevelser, hvor både barn og voksne kan oppleve fellesskap, trivsel og tilhørighet. Latter og positive samspill bidrar til å styrke relasjoner, skape trygghet og gjøre hverdagen meningsfull.

Vårt mål er at barna skal bære med seg gode minner fra tiden i Borhaug barnehage, og huske den som en trygg og verdifull periode fylt med vennskap, mestring, lek og positive opplevelser.

BARNESYN

I Borhaug barnehage ser vi barn som kompetente, nysgjerrige og verdifulle mennesker som har egne tanker, følelser, erfaringer og ressurser. Vi møter barna med respekt, omsorg og anerkjennelse, og har tro på at alle barn ønsker å lære, mestre og være en del av fellesskapet.

Hvordan vi møter hverandre, bygger relasjoner og skaper trygge fellesskap, har stor betydning for barns trivsel, utvikling og læring. Vi ønsker at både barn og voksne skal oppleve tilhørighet, mestring og respekt i møte med hverandre. Gjennom samarbeid, refleksjon og felles ansvar arbeider vi for å utvikle et inkluderende og trygt miljø der alle kan delta og oppleve å være en viktig del av fellesskapet.

Vårt barnesyn gjenspeiles også i arbeidet med **SMART oppvekst**, som bygger på styrkefokus, medvirkning, anerkjennelse, relasjoner og trening. Vi ønsker å se barnas styrker og muligheter fremfor begrensninger, og legge til rette for at alle barn opplever mestring, deltakelse og positiv utvikling. Gjennom trygge relasjoner og bevisste voksne støtter vi barna i å utvikle tro på seg selv, omtanke for andre og en positiv opplevelse av egen verdi.

Vårt barnesyn kommer til uttrykk gjennom varme og tilstedeværende voksne som lytter til barna, tar deres perspektiver på alvor og støtter dem i lek, læring og samspill. Slik ønsker vi at hvert barn skal oppleve å bli sett, hørt og verdsatt for den de er.

SMART OPPVEKST – STYRKEFOKUS I PRAKSIS

Å utvikle evnen til å samhandle og bygge gode relasjoner med andre mennesker er noe av det viktigste barnet lærer i løpet av barndommen. I Borhaug barnehage legger vi stor vekt på å fremme sosial kompetanse, god selvfølelse og psykisk helse hos hvert enkelt barn. Vi ser dette som et viktig grunnlag for trivsel, læring, utvikling og livsmestring.

SMART oppvekst bygger på et positivt menneskesyn, der vi har fokus på barnas ressurser, styrker og muligheter. Gjennom bevisste voksne og gode relasjoner ønsker vi å støtte barna i å utvikle trygghet, sosial kompetanse, robusthet og tro på seg selv.

Arbeidet med SMART gir personalet et felles språk og konkrete verktøy i møte med barna. Det hjelper oss å være bevisste på hvordan vi anerkjenner barnas følelser, støtter medvirkning og legger til rette for gode opplevelser av mestring og fellesskap.

TEGN TIL GOD PRAKSIS			
Smart oppvekst			
Vi samarbeider med barna og legger vekt på medvirkning og gode relasjoner			
Vi har fokus på positiv atferd og løfter frem det barna mestrer og lykkes med			
Vi ser barnas styrker, ressurser og muligheter			
Vi er bevisste på å bruke barnas styrker og egenskaper aktivt i lek, læring og samspill			
Vi støtter barna i å utvikle gode relasjoner, tro på seg selv og mestring i hverdagen			

4. TRYGT OG GODT BARNEHAGEMILJØ

I Borhaug barnehage skal alle barn oppleve et trygt, godt og inkluderende miljø som fremmer helse, trivsel, lek, læring og utvikling. Barnehaugenloven kapittel 8 slår fast at alle barn har rett til et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø, der de opplever tilhørighet, omsorg og respekt.

Vi har nulltoleranse for krenkelser som mobbing, utestenging, diskriminering, trakassering eller andre handlinger som får barn til å føle seg utrygge eller ikke inkludert i fellesskapet. Alle ansatte har ansvar for å følge med på hvordan barna har det, gripe inn når det er nødvendig og handle raskt dersom et barn ikke opplever barnehagemiljøet som trygt og godt.

Et godt barnehagemiljø skapes gjennom varme og trygge relasjoner, tilstedeværende voksne og et inkluderende fellesskap hvor alle barn får mulighet til å delta i lek og samspill. Vi arbeider systematisk og forebyggende for at hvert barn skal bli sett, hørt og verdsatt for den de er. Barnets beste skal alltid være et grunnleggende hensyn i vårt arbeid.

TEGN TIL GOD PRAKSIS

Trygt og godt barnehagemiljø

Trygt og godt barnehagemiljø			
Vi sikrer at alle barn opplever tilhørighet og får tilgang til fellesskapet			
Vi samarbeider med foreldre og relevante samarbeidspartnere for å ivareta barnas behov og sikre et godt oppvekstmiljø			
Vi ser det allmennpedagogiske og spesialpedagogiske arbeidet i sammenheng, slik at alle barn får et likeverdig og inkluderende tilbud			
Vi arbeider aktivt for å forebygge utenforskap, krenkelser og mobbing			
Vi kjenner til aktivitetsplikten og handler når et barn ikke har det trygt og godt i barnehagen			

Dersom et barn eller foresatte uttrykker bekymring for barnets trivsel, tar vi dette på alvor. Vi undersøker saken, samarbeider tett med foresatte og setter inn nødvendige tiltak for å sikre at barnet får et trygt og godt barnehagemiljø. Arbeidet dokumenteres og følges opp i tråd med lovverket.

Gjennom gode relasjoner, aktivt forebyggende arbeid og et sterkt fokus på inkludering ønsker vi å skape en barnehage der alle barn opplever trygghet, mestring, vennskap og glede hver dag.

OMSORG

«Omsorg er en forutsetning for barnas trygghet og trivsel»

(Rammeplanen 2017: s 19)

Omsorg handler om å vise at vi bryr oss om hverandre og er en grunnleggende forutsetning for barns trygghet og trivsel. I barnehagen skal alle barn oppleve å bli sett, forstått, respektert og få den hjelpen og støtten de har behov for.

Personalet skal aktivt legge til rette for omsorgsfulle relasjoner som et grunnlag for trivsel, glede og mestring. Omsorg innebærer å være i en relasjonell forbindelse med andre, noe som krever bevissthet om egen rolle i møte med barna. Vi møter hverandre med et varmt og anerkjennende blikk som gjør at hvert barn opplever å bli sett, hørt og verdsatt. Det krever refleksjon, tilstedeværelse og bevisste valg fra de voksne.

I vår barnehage skal vi være autoritative voksne. Det innebærer at vi møter barna med varme og omsorg samtidig som vi har tydelige forventninger og setter grenser på en trygg og respektfull måte. Vi ønsker å være voksne som ser, lytter til og støtter barna, samtidig som vi gir dem veiledning og struktur som fremmer trivsel, læring og positiv utvikling.

DANNING

«Barnehagen skal støtte barna i å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverdenen og bidra til å legge grunnlag for modig, selvstendig og ansvarlig deltakelse i demokratiske fellesskap»

(Rammeplanen 2017: s 21)

Dannelse handler om å være til i verden og få mulighet til å være seg selv, samtidig som man lærer å ta hensyn til og gi plass til andre i fellesskapet. Danning skjer gjennom opplevelser, erfaringer, relasjoner, samtaler og lek.

Evnen til å forstå og håndtere egne følelser, og til å gjenkjenne og ta hensyn til andres følelser, er en viktig del av dannelsesprosessen. Gjennom trygge relasjoner og støtte fra omsorgsfulle voksne får barna erfaringer med følelsesregulering, empati og sosialt samspill.

TEGN TIL GOD PRAKSIS			
Omsorg			
Vi møter barna med omsorg, varme, åpenhet og anerkjennelse			
Vi er tilgjengelige voksne, og gir barna støtte, trygghet og nærhet i hverdagen			
Vi bidrar til at alle barn opplever trygghet, tilhørighet og omsorg i barnehagefellesskapet			
Vi skaper et miljø preget av forutsigbarhet, trygghet og gode voksen-barn-relasjoner			
Vi ivaretar barnas behov for ro, hvile og restitusjon gjennom dagen			

TEGN TIL GOD PRAKSIS			
Danning			
Vi gir barna opplevelser som fremmer en positiv selvforståelse og tro på egne evner			
Vi bidrar til at alle barn opplever tilhørighet og er aktive deltakere i fellesskapet			
Vi er tålmodige og gir barna tid, støtte og mulighet til gjentakelser i lærings- og utviklingsprosesser			
Vi er samtalepartnere, samspillpartnere og veiledere som støtter barnas refleksjon og utvikling			
Vi bidrar til at barna utvikler forståelse for egne handlinger, viser omsorg for andre og tar ansvar i fellesskapet			

I vår barnehage er danning en sentral del av det pedagogiske arbeidet. Vi legger til rette for at barna får utvikle selvfølelse, empati, medvirkning og ansvarsfølelse gjennom lek, omsorg, undring, samtaler og felles opplevelser. Personalet er bevisste rollemodeller som møter barna med anerkjennelse, trygghet og respekt. Slik bidrar vi til at barna utvikler evnen til å delta aktivt i fellesskapet, vise omsorg for andre og bli trygge på seg selv som verdifulle medlemmer av et demokratisk samfunn.

MANGFOLD, LIKEVERD OG LIKESTILLING

«Barnehagen skal fremme likeverd og likestilling .... Barnehagen skal motvirke alle former for diskriminering og fremme nestekjærlighet.»

(Rammeplanen 2017, s 10)

I Borhaug barnehage skal alle barn møte et likeverdig tilbud, uavhengig av kjønn, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk, etnisitet, kultur, sosial bakgrunn, språk, religion eller livssyn. Vi arbeider aktivt for at alle barn skal oppleve respekt, anerkjennelse og tilhørighet.

TEGN TIL GOD PRAKSIS			
Mangfold, likestilling og likeverd			
Vi møter hvert barn med respekt, omsorg og likeverd, uavhengig av kjønn, alder, bakgrunn, funksjonsevne, språk, kultur eller livssyn			
Vi sørger for at alle barn opplever å bli sett, hørt og anerkjent for den de er			
Vi gir barna erfaringer med at det finnes mange måter å tenke, leve og være på, og at mangfold er en styrke i fellesskapet			

Vi ønsker å gi alle barn like muligheter til å bli sett, hørt og verdsatt. Barna skal oppmuntres til å delta i lek, aktiviteter og fellesskap ut fra egne forutsetninger. Gjennom inkluderende praksis skal barnehagen bidra til at alle barn opplever seg som betydningsfulle medlemmer av fellesskapet og utvikler gode relasjoner til både barn og voksne.

BARNES MEDVIRKNING

«Barn i barnehagen har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Barn skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet. Barns synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet.»

(Barnehaageloven § 3)

I møtet mellom barn og voksne skal barna oppleve respekt og anerkjennelse som selvstendige individer med rett til å påvirke og delta i sin egen hverdag. Vårt syn på barn som aktive, kompetente og verdifulle deltakere i fellesskapet henger derfor tett sammen med barnas rett til medvirkning.

Vi ønsker at barna skal oppleve innflytelse over egen hverdag i barnehagen og kjenne at de blir sett, hørt og møtt med respekt. Barna skal få være med på å påvirke innholdet i barnehagen ut fra sine forutsetninger, interesser, alder og modenhet.

Vi arbeider bevisst med barns medvirkning og de voksne skal være lydhøre, tilstedeværende og åpne for barnas initiativ. Medvirkning handler i stor grad om de voksnes barnesyn, holdninger og væremåte. Det innebærer å anerkjenne barnas rett til å uttrykke sine tanker, meninger og følelser, og å møte både verbale og nonverbale uttrykk med respekt og likeverd.

De voksne skal ha kompetanse til å observere, tolke og forstå barnas uttrykk. Trivsel, lek, engasjement og glede er ofte tegn på at vi har lyktes i å møte barna på en god måte.

Gjennom observasjon, daglige samtaler og et tett samarbeid med foresatte får vi et rikere bilde av hva barna er opptatt av, interesserer seg for og trives med. Dette gir oss et godt grunnlag for å legge til rette for aktiviteter, lekemiljøer, bøker og opplevelser som støtter barnas interesser og utvikling.

For å kunne se og høre hvert enkelt barn deler vi ofte barnegruppen inn i mindre grupper. Sammen med tilstedeværende og engasjerte voksne gir dette gode muligheter til å fange opp barnas signaler, følge deres initiativ og styrke deres opplevelse av medvirkning i hverdagen

TEGN TIL GOD PRAKSIS

Barns medvirkning			
Vi legger til rette for at barna får uttrykke sine tanker, meninger, ønsker og erfaringer om barnehagens hverdag			
Vi gir barna innflytelse på det som skjer i barnehagen, innenfor trygge og forutsigbare rammer			
Vi lytter til barnas uttrykk og tar deres synspunkter på alvor			
Vi legger til rette for at barnas medvirkning skjer i samsvar med deres alder, modenhet og forutsetninger			
Vi er bevisste på at medvirkning kan uttrykkes både gjennom språk, kroppsspråk, lek og handlinger			

5. LEK, LÆRING OG UTVIKLING

LEK OG LEKEMILJØ

«Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes.»

(Rammeplanen 2017, s. 20)

FNs barnekonvensjon artikkel 31 fastslår at alle barn har rett til lek. Leken er en grunnleggende del av barnehagens innhold og har en sentral plass i barnas hverdag. Leken har en egenverdi og er en naturlig og lystbetont del av barns liv. Gjennom lek utvikler barna en sammensatt kompetanse. De får uttrykke seg, utforske verden, skape relasjoner og bearbeide inntrykk og erfaringer. Gjennom leken får barna også erfare språk og sosial kompetanse.

Vi legger til rette for inspirerende, fleksible og inkluderende lekemiljøer som er tilpasset barnas alder, interesser og behov. Gjennom bevisste valg av rom, materialer, leker og utstyr ønsker vi å skape miljøer som stimulerer til utforsking, kreativitet, samspill og videreutvikling av leken. Det fysiske miljøet både inne og ute skal invitere til variert lek, fysisk aktivitet, rollelek, skapende aktiviteter og rolige stunder.

Et godt lekemiljø handler også om de voksnes rolle. Personalet skal være tilstedeværende, oppmerksomme og engasjerte voksne som observerer, støtter, veileder og deltar i leken når det er behov. Vi skal være bevisste på barnas initiativ og interesser, og bidra til at alle barn får mulighet til å delta i lek og oppleve tilhørighet i fellesskapet.

Gjennom å veksle mellom å være observatører, støttespillere, veiledere og aktive deltakere bidrar vi til at leken utvikles og blir stadig mer variert, inkluderende og meningsfull for barna. Barnas interesser, ideer og uttrykk skal tas på alvor og være med på å forme lekemiljøet og innholdet i hverdagen.

TEGN TIL GOD PRAKSIS

Lek			
Vi sørger for at barna har tilgang til varierte, inspirerende og tilgjengelige lekeområder, materialer og utstyr som fremmer lek og utforsking			
Vi observerer og veileder ved behov for å inkludere barn i lek og samspill			
Vi anerkjenner lekens egenverdi og gir rom for barnas fantasi, kreativitet og initiativ			
Vi legger til rette for ulike former for lek, både inne og ute, og gir barna mulighet til å utforske, prøve ut roller og skape egne lekefellesskap			

LÆRING

«Barnehagen skal støtte barns nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær og gi utfordringer med utgangspunkt i barnets interesser, kunnskaper og ferdigheter.»

(Barnehageloven §2 Barnehagens innhold, 5 ledd)

Barn har et naturlig ønske om å utforske, erfare og forstå verden rundt seg. For å utvikle nysgjerrighet og lærelyst trenger barn trygge og tilstedeværende voksne som viser interesse for det de er opptatt av. Evnen til å undre seg utvikles i samspill med andre, og de voksne har en viktig rolle i å fange opp barnas interesser, stille spørsmål og bygge videre på deres tanker og erfaringer. Læring skjer gjennom hele dagen – i lek, rutinesituasjoner og i samspillet mellom barn og voksne. Vi skal undre oss sammen med barna, lytte til deres spørsmål, gi svar når det er naturlig og støtte dem i å finne egne løsninger og forklaringer. De voksne skal se muligheter hos hvert enkelt barn og bidra til at barna får utfordringer som fremmer utvikling og mestring.

TEGN TIL GOD PRAKSIS			
Læring			
Vi legger til rette for et miljø som støtter barnas lyst til å leke, utforske, lære og oppleve mestring			
Vi støtter barna i å undersøke, oppdage og forstå sammenhenger, og i å utvide sine perspektiver gjennom utforskning og erfaringer			
Vi oppmuntrer barna til å stille spørsmål, reflektere og finne egne løsninger			
Vi anerkjenner at læring skjer gjennom lek, samspill, hverdagsaktiviteter og varierte opplevelser			
Vi støtter barna i å utvikle tro på egne evner og oppleve glede ved å lære noe nytt			

Barna skal utvikle tro på egne evner, oppleve mestring og våge å møte nye utfordringer. Grunnlaget for all læring er at barnet blir møtt med anerkjennelse og respekt for den det er. Barns nysgjerrighet, engasjement og motivasjon for å lære er en verdifull ressurs som vi ønsker å ivareta og videreutvikle.

Med utgangspunkt i det enkelte barns utvikling, skal vi støtte barns undring, kreativitet, nysgjerrighet og lærelyst. For å kunne lære og utvikle seg er barn avhengige av trygghet og gode relasjoner til både barn og voksne. Alle barn i Borhaug barnehage skal bli sett, hørt og få mulighet til medvirkning gjennom hele dagen.

Det fysiske miljøet i Borhaug barnehage skal inspirere til lek, utforskning og læring. Våre valg skal særlig støtte arbeidet med sosial kompetanse, natur og friluftsliv, realfag og språk. Barna skal møte bevisste, engasjerte og støttende voksne som bidrar til et læringsmiljø preget av trygghet, utforskning og mestring.

SPRÅK OG KOMMUNIKASJON

«Barnehagen skal være bevisst på at kommunikasjon og språk påvirker og påvirkes av alle sider ved barnets utvikling.»

(Rammeplanen 2017: s 23)

Språk og kommunikasjon er grunnleggende for barns utvikling, læring og deltakelse i fellesskapet.

I barnehagen arbeider vi bevisst med å skape et rikt og stimulerende språkmiljø der barna får uttrykke tanker, følelser, erfaringer og opplevelser gjennom både verbal og nonverbal kommunikasjon.

Vi er opptatt av litteratur og leseglede, og sørger for at barna får oppleve gode lesestunder hver dag. Gjennom høytlesning, fortellinger, eventyr og lydbøker møter barna et rikt og variert språk som bidrar til å utvikle ordforråd, språkforståelse og evnen til å lytte, undre seg og reflektere. Slik legger vi til rette for nye opplevelser, fantasi og samtaler, samtidig som lesestundene skaper nærhet, trygghet og gode fellesskapsopplevelser.

Personalet er bevisste språkmodeller som støtter barnas språkutvikling gjennom lek, hverdagsaktiviteter og meningsfulle samtaler. Vi oppmuntrer barna til å bruke språket aktivt, stille spørsmål, fortelle historier og dele erfaringer. På denne måten bidrar vi til å styrke barnas kommunikasjonsferdigheter, språkforståelse og interesse for språk og tekst.

TEGN TIL GOD PRAKSIS			
Kommunikasjon og språk			
Vi tilpasser språkstimuleringen til det enkelte barnets alder, utvikling og forutsetninger			
Vi er bevisste på vår rolle som språkmodeller og bidrar til et rikt, variert og inkluderende språkmiljø			
Vi bruker lek, bøker, fortellinger, rim, regler, sang og samtaler som naturlige arenaer for språkutvikling			
Vi legger til rette for at barna får delta i aktiviteter som fremmer kommunikasjon, samspill og helhetlig språkutvikling			

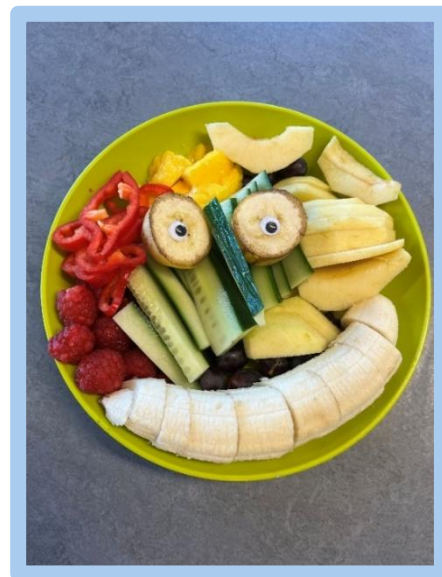

MATGLEDE

I Borhaug barnehage har vi utarbeidet en egen kostholdsplan med utgangspunkt i Helsedirektoratets anbefalinger. Vi ønsker å legge til rette for gode måltidsopplevelser der barna får tilbud om sunn, variert og næringsrik mat.

Gjennom måltidene i barnehagen skal barna få mulighet til å oppleve matglede, fellesskap og gode samtaler rundt bordet. Vi legger til rette for at barna får smake på ulike matvarer, bli kjent med nye smaker og utvikle et positivt forhold til mat.

Måltidene i barnehagen handler ikke bare om å spise, men også om læring, selvstendighet og sosialt samspill. Barna skal få medvirke og delta ut fra egne forutsetninger, og oppleve måltidene som trygge og hyggelige stunder sammen med andre.

HELSEFREMMENDE BARNEHAGE, LIVSMESTRING OG BEVEGELSESGLEDE

«Barnehagen skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon for å bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Barnas fysiske og psykiske helse skal fremmes i barnehagen. Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing»

(Rammeplan 2017, side 11)

Vi skal styrke og videreutvikle kompetansen hos de ansatte om folkehelse og livsmestring for barn og unge og deres familier. Det handler om barnesyn, forståelse for hva barn og unge trenger og hva som fremmer god helse og livsmestring. Barnehagen skal være en arena som legger til rette for daglig fysisk aktivitet og stimulerer barns bevegelsesglede og motoriske utvikling.

I vår barnehage legger vi til rette for fysisk aktivitet og bevegelsesglede gjennom et variert og inkluderende bevegelsesmiljø både inne og ute. Barna får daglig mulighet til å utforske, utfordre og utvikle kroppen sin gjennom lek, turer, motoriske aktiviteter, musikk og hinderløyper. Personalet er aktive og engasjerte rollemodeller som oppmuntrer til mestring, deltakelse og bevegelsesglede på barnas egne premisser. Vi tilpasser aktivitetene til barnas alder, interesser og forutsetninger, slik at alle barn får positive erfaringer med fysisk aktivitet, opplever mestring og utvikler et sunt forhold til egen kropp.

TEGN TIL GOD PRAKSIS

Helsefremmende barnehage, livsmestring og bevegelsesglede:			
Vi legger til rette for at barna opplever trivsel, glede og mestring i hverdagen			
Vi skaper et trygt og omsorgsfullt miljø der alle barn opplever tilhørighet og trygghet			
Vi gir alle barn like muligheter til deltakelse og utvikling, uavhengig av kjønn, alder, bakgrunn og forutsetninger			
Vi støtter barna i å bygge vennskap og utvikle gode relasjoner			
Vi fremmer bevegelsesglede gjennom allsidige aktiviteter som utfordrer og utvikler barnas motoriske ferdigheter			
Vi støtter barna i å møte og mestre utfordringer, og bidrar til å styrke deres tro på egne evner			
Vi hjelper barna med å gjenkjenne, uttrykke og forstå egne og andres følelser			
Vi legger til rette for gode rutiner som ivaretar barnas behov for ro, hvile og restitusjon			
Vi støtter barna i å utvikle selvstendighet, selvfølelse og livsmestring gjennom positive erfaringer i hverdagen			

SYNGENDE BARNEHAGE

Høsten 2026 starter vi opp som **Syngende barnehage**, og sang vil få en enda større plass i hverdagen vår. Vi ønsker å bruke sang aktivt som en naturlig del av lek, læring, rutiner og fellesskap, fordi musikk og sang bidrar til barns utvikling på mange områder samtidig.

Gjennom sang får barna møte et rikt og variert språk. Rim, rytme og gjentakelser styrker språkforståelsen, utvider ordforrådet og gir barna gode muligheter til å uttrykke seg. Sang kan også være en viktig kanal for følelser, og bidra til både glede, ro, trygghet og fellesskap.

Når vi synger sammen, skaper vi gode felles opplevelser og styrker følelsen av tilhørighet. Sang er en aktivitet der alle kan delta ut fra sine egne forutsetninger, og som gir muligheter for mestring og inkludering. Felles sanger og musikalske tradisjoner bidrar også til å bygge barnehagens kultur og fellesskap.

Sang og musikk vil bli brukt i samlingsstunder, overganger og daglige rutiner for å skape struktur, gjenkjennelse og forutsigbarhet. Samtidig stimulerer musikalske aktiviteter barnas hukommelse, konsentrasjon og oppmerksomhet. Gjennom bevegelsessanger får barna også erfaringer med å bruke kroppen aktivt, noe som styrker koordinasjon, rytmefølelse og kroppsbevissthet.

Vi ønsker også at barna skal bli kjent med et mangfold av sanger, musikktradisjoner og kulturer. På denne måten kan sang bidra til nysgjerrighet, inkludering og respekt for ulikheter. Vårt mål er at

sangglede skal prege hverdagen og gi barna positive opplevelser, fellesskapsfølelse og minner de tar med seg videre.

6. OPPVEKST

Borhaug barnehage er en del av oppvekstsektoren i Farsund kommune og arbeider i tråd med kommunens visjon «**Sammen om en god oppvekst**». Oppvekstarbeidet bygger på verdiene **trygghet, trivsel og tilhørighet**, og skal bidra til at alle barn opplever et inkluderende og utviklingsfremmende oppvekstmiljø.

Farsund kommunes oppvekstplan (2023-2028) legger føringer for arbeidet i barnehager, skoler og SFO. Planen har tre overordnede satsingsområder:

- Lek og læringsmiljø
- Læring og mestring av ferdigheter
- Ledelse

Barnehagen følger også kommunens plan for trygt og godt barnehage- og skolemiljø. Gjennom vårt arbeid skal barna oppleve trygge voksne som ser dem, støtter dem og bidrar til gode fellesskap. Vi ønsker å utvikle barn som viser omsorg for andre, inkluderer hverandre og tør å uttrykke egne tanker og meninger.

Den forebyggende planen for barn og unge legger vekt på folkehelse og livsmestring, barnets stemme, tidlig innsats og tverrfaglig samarbeid. Dette samsvarer med barnehagens arbeid for å fremme trivsel, utvikling og gode oppvekstsvilkår for alle barn.

For å sikre helhet og sammenheng i barnas oppvekst følger vi også kommunens plan for overganger. Gjennom gode rutiner og tett samarbeid med foresatte og andre instanser arbeider vi for at overgangene mellom hjem, barnehage og skole skal oppleves som trygge og forutsigbare.

7. VÅRE FAGLIGE SATSINGER

I Borhaug barnehage arbeider vi forebyggende gjennom trygge relasjoner, inkluderende fellesskap, systematiske observasjoner og tett samarbeid med foresatte. Tidlig innsats handler om å oppdage og å møte barns behov så tidlig som mulig.

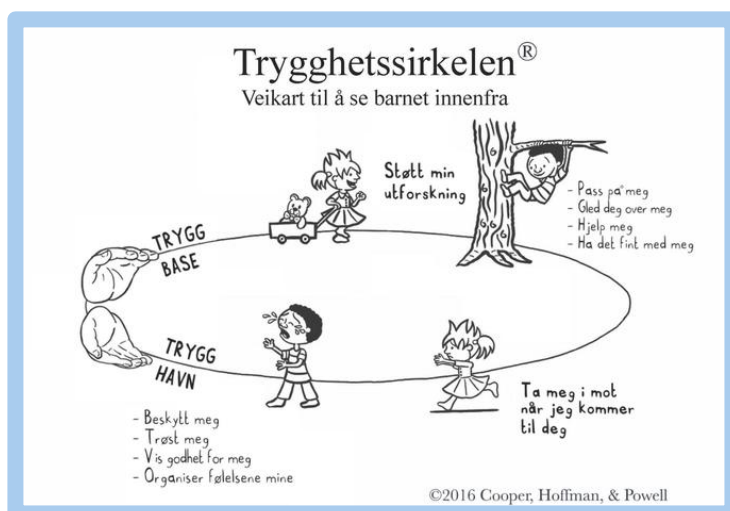
Ved å ha fokus på barnas styrker, trivsel, utvikling og mestring ønsker vi å skape gode oppvekstsvilkår for alle barn. Når det er behov for det, samarbeider vi med foresatte og andre faginstanser for å sikre tidlig og helhetlig oppfølging.

COS-P

I Borhaug barnehage arbeider vi med COS-P (Circle of Security Parenting), også kalt trygghetssirkelen. Den bygger på kunnskap om barns behov for trygge og gode relasjoner, og gir oss et felles språk for å forstå barns følelser, behov og handlinger.

Gjennom arbeidet med trygghetssirkelen øker vi de voksnes bevissthet rundt egen rolle i møte med barna. Vi ønsker å være trygge, tilgjengelige og sensitive voksne som kan støtte barna både når de utforsker verden og når de trenger trøst, støtte og nærhet.

To av våre pedagoger er sertifiserte COS-P-veiledere.

CLASS - (Classroom Assessment Scoring System)

CLASS er et observasjons- og utviklingsverktøy som brukes for å styrke kvaliteten i samspillet mellom barn og voksne i barnehagen

CLASS fokuserer på tre hovedområder: emosjonell støtte, organisering og struktur og læringsstøtte. Emosjonell støtte handler om å skape trygge og positive relasjoner der barna opplever omsorg, respekt og tilhørighet. Organisering av barnegruppen handler om hvordan de voksne legger til rette for gode rutiner, engasjement og læringsmuligheter gjennom dagen. Læringsstøtte handler om hvordan de voksne stimulerer barnas tenkning, språk og nysgjerrighet gjennom samtaler, lek og utforskning.

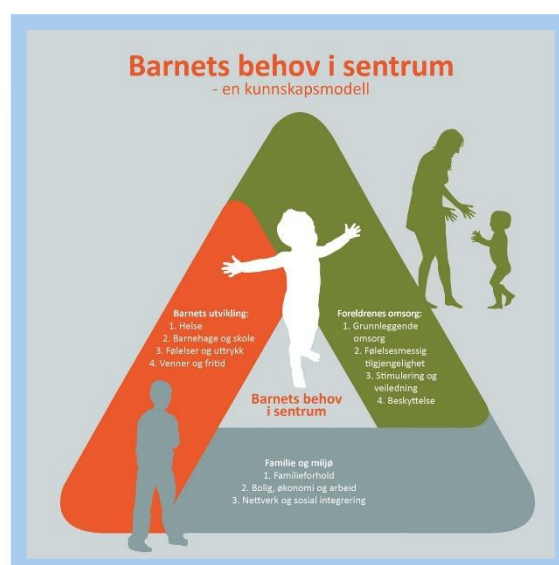
To av våre pedagoger er sertifiserte observatører i CLASS Pre-K. Denne kompetansen bidrar til at vi kan arbeide systematisk med å observere, reflektere over og videreutvikle samspillet mellom barn og voksne som vil styrke barnehagens arbeid med kvalitet og utvikling.

KUNNSKAPSMODELLEN – BARNES BEHOV I SENTRUM

Barnets behov i sentrum er en kunnskapsmodell som i vår barnehage brukes for å forstå barnets situasjon og behov på en helhetlig måte. Modellen tar utgangspunkt i barnet og ser barnets liv i sammenheng med tre dimensjoner: barnets utvikling, foreldrenes omsorg samt familie og miljø.

Ved å utforske hvordan ulike forhold påvirker barnet, og hvordan disse henger sammen, gir modellen et bedre grunnlag for å forstå barnets behov, bygge videre på eksisterende ressurser og samarbeide om tiltak som fremmer en positiv utvikling for barnet.

Kunnskapsmodellen hjelper oss med å systematisere informasjon og se sammenhenger mellom ulike områder i barnets liv, samtidig som den utvider vår forståelse ved å synliggjøre hva vi bør rette oppmerksomheten mot. Modellen brukes i kartlegging av både barnets styrker og utfordringer, og gir oss et grunnlag for vurdering,

planlegging og oppfølging av tiltak. Modellen er også et viktig verktøy i samtaler og samarbeid med foreldre, der målet er å skape en felles forståelse av hvordan vi sammen kan støtte barnets utvikling, læring og trivsel. Gjennom et nært og tillitsfullt samarbeid mellom hjem og barnehage arbeider vi for at hvert barn skal oppleve trygghet, mestring og tilhørighet.

UTVIKLINGSLØP 1

Høsten 2027 skal vi delta i kompetanseutvikling UL1 i samarbeid med UiA. Tema er inkludering.

8. BÆREKRAFT OG SAMFUNN

BÆREKRAFTIG UTVIKLING

«Barna skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Bærekraftig utvikling omfatter natur, økonomi og sosiale forhold og er en forutsetning for å ta vare på livet på jorden slik vi kjenner det»

(Rammeplanen 2017: s 10)

Bærekraftig utvikling handler om samspillet mellom natur, økonomi og sosiale forhold. Det er balansen mellom disse tre dimensjonene som avgjør om utviklingen er bærekraftig. I barnehagen har vi særlig fokus på den sosiale dimensjonen, samtidig som vi arbeider aktivt med klima- og miljøbevissthet.

Sosial bærekraft handler om å sikre at alle mennesker har et godt og rettferdig grunnlag for et verdig liv. Menneskerettighetene er et viktig utgangspunkt for dette arbeidet. I barnehagen legger vi til rette for at alle barn skal oppleve tilhørighet, bli verdsatt og utvikle respekt og omsorg for andre. Arbeidet med sosial bærekraft har lange tradisjoner i barnehagen, og vi arbeider kontinuerlig med voksenrollen og hvordan vi kan være gode rollemodeller for barna.

TEGN TIL GOD PRAKSIS:			
Bærekraftig utvikling			
Vi bidrar til at barna utvikler forståelse for at dagens handlinger kan påvirke mennesker, natur og miljø i framtiden			
Vi gir barna erfaringer med å ta vare på naturen og omgivelsene gjennom lek, utforsking og praktiske aktiviteter			
Vi gir barna erfaring med dyrking, høsting og bruk av egenproduserte råvarer i barnehagens måltider			
Vi lærer barna om kildesortering, gjenbruk og avfallsreduksjon gjennom konkrete og meningsfulle aktiviteter i hverdagen			
Vi stimulerer til nysgjerrighet, respekt og ansvarsfølelse for natur og miljø, og legger grunnlaget for bærekraftige holdninger og vaner			

I barnehagen ønsker vi å fremme gode holdninger og bærekraftige vaner gjennom konkrete og meningsfulle aktiviteter. Vi har særlig fokus på kildesortering, avfallsreduksjon, gjenvinning og gjenbruk. Gjennom dette arbeidet får barna erfaringer med å ta vare på naturen og økt forståelse for hvordan bærekraftige valg i hverdagen kan bidra til å ivareta miljøet for framtidige generasjoner.

Gjennom støtte fra **Grønt Fond**, finansiert av Alcoa Foundation, får barnehagen mulighet til å gjennomføre tiltak som fremmer bærekraftig utvikling og miljøbevissthet hos barna. Ved hjelp av disse midlene har vi blant annet etablert en kjøkkenhage hvor vi dyrker grønnsaker og urter som brukes i måltidene i barnehagen. Vi har også tatt i bruk miljønett til oppbevaring av skiftetøy for å redusere bruken av plastposer. Gjennom slike konkrete tiltak får barna erfaringer med å ta vare på naturen, redusere avfall og gjøre bærekraftige valg i hverdagen.

SAMISK KULTUR, MANGFOLD OG HØYTIDER

Barnehagen skal bidra til at barna utvikler forståelse for at mennesker lever på ulike måter og har ulike tradisjoner, språk, kulturer og livssyn. Gjennom gode opplevelser og erfaringer ønsker vi å fremme respekt, nysgjerrighet og interesse for mangfoldet som finnes i samfunnet vårt.

Samisk kultur, språk og historie er en viktig del av Norges kulturarv. I barnehagen markerer vi samenes nasjonaldag 6. februar og gir barna kjennskap til samiske tradisjoner, fortellinger, musikk, språk og levesett gjennom aktiviteter tilpasset barnas alder og utvikling.

Vi legger også vekt på å synliggjøre mangfoldet i barnegruppen og samfunnet rundt oss. Gjennom markering av ulike høytider, tradisjoner, litteratur, musikk, mat og samtaler får barna møte kulturelt mangfold og erfare at ulikheter er en naturlig og verdifull del av fellesskapet.

Gjennom dette arbeidet ønsker vi å bidra til at barna utvikler respekt for seg selv og andre, opplever tilhørighet og får en begynnende forståelse for å leve sammen i et mangfoldig samfunn.

TRAFIKKSIKKER BARNEHAGE

Farsund kommune er en Trafikksikker kommune, noe som innebærer et systematisk og helhetlig arbeid for å forebygge trafikkkulykker. Dette arbeidet gjenspeiles også i barnehagens rutiner og praksis, der trafikksikkerhet er en integrert del av HMS-arbeidet og det pedagogiske innholdet.

I barnehagen får barna gradvis erfaring med grunnleggende trafikkregler tilpasset alder og utviklingsnivå. Gjennom praktiske erfaringer lærer de om trygg ferdsel som fotgjenger, hvordan man krysser veien på en sikker måte, bruk av gangfelt og enkel trafikkadferd.

Barnehagen har en egen trafikkplan som følges for å sikre trygge rammer for turer og ferdsel i og rundt barnehagens nærmiljø. Gjennom bevisst holdningsarbeid, gode rutiner og praktiske erfaringer ønsker vi å bidra til at barna utvikler trygghet, forståelse og gode vaner i møte med trafikken. Dette gir dem et viktig grunnlag for å ferdes sikkert både nå og senere i livet.

9. SAMARBEID MED HJEMMET

FORELDRESAMARBEID

«Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling.»

(Barnehageloven § 1)

Barnas foresatte er våre viktigste samarbeidspartnere, og vi ønsker et nært, tillitsfullt og åpent samarbeid til barnets beste. Et godt samarbeid mellom hjem og barnehage er en viktig forutsetning for at barnet skal oppleve trygghet, trivsel og utvikling.

Vi ønsker at foreldre skal føle seg velkommen i barnehagen og oppleve at den er et godt sted å være for både små og store. Alle foresatte skal kjenne trygghet når de leverer barnet sitt hos oss. Samarbeidet skal være preget av gjensidig respekt og anerkjennelse for hverandres ansvar og rolle i barnets liv.

I løpet av året gjennomføres foreldresamtaler og foreldremøter, i tillegg til den daglige kontakten ved levering og henting. Hvert år deltar barnehagen i den nasjonale foreldreundersøkelsen som gjennomføres av Utdanningsdirektoratet.

TEGN TIL GOD PRAKSIS:			
Foreldresamarbeid			
Vi møter foreldrene med åpenhet, respekt og anerkjennelse, slik at de opplever å bli sett, hørt og tatt på alvor			
Vi legger til rette for god dialog og et nært samarbeid med foreldrene til barnets beste			
Vi gir foreldrene mulighet til å medvirke i barnehagens planer og innhold gjennom samtaler, møter og ulike samarbeidsarenaer			
Vi arbeider for at alle foreldre skal oppleve trygghet, tillit og tilhørighet i barnehagefellesskapet			
Vi samarbeider med foreldrene om å skape et inkluderende, trygt og godt barnehagemiljø for alle barn			

FORELDRE RÅD OG SAMARBEIDSUTVALG

«Foreldrerådet består av foreldre/foresatte til alle barna og skal fremme deres fellesinteresser og bidra til at samarbeidet mellom barnehagen og foreldregruppen skaper et godt barnehagemiljø.»

(Barnehageloven § 4)

Alle foreldre og foresatte i barnehagen utgjør foreldrerådet. Rådet har rett til å uttale seg i saker som er viktige for foreldrenes forhold til barnehagen.

Samarbeidsutvalget består av representanter for foreldre, ansatte og eier.

Samarbeidsutvalget skal ivareta samarbeidet mellom hjem og barnehage og være et rådgivende, kontaktskapende og samordnende organ.

ANDRE SAMARBEIDSINSTANSER

Noen barn og familier kan i perioder ha behov for ekstra støtte og oppfølging. Når det oppstår behov for tiltak rundt et barn, er et godt samarbeid mellom hjem og barnehage avgjørende. I tillegg er det viktig med et godt tverrfaglig samarbeid for å sikre at barnet og familien får den støtten de trenger. I Borhaug barnehage arbeider vi etter modellen BTI – Bedre tverrfaglig innsats. BTI skal bidra til tidlig innsats, god samhandling og helhetlig oppfølging av barn og familier.

Barnehagen har pedagogisk teammøte med deltakelse fra PPT og helsestasjonen. Her drøftes enkeltsaker etter samtykke fra foresatte for å gi personalet råd og veiledning. Foresatte skal alltid informeres og involveres i saker som gjelder deres barn.

Alle ansatte i barnehagen er underlagt taushetsplikt og har ansvar for å behandle opplysninger om barn, foresatte og ansatte på en trygg og forsvarlig måte. Samtidig har ansatte opplysningsplikt til relevante instanser i de tilfellene lovverket krever det.

10. OVERGANGER

NY I BARNEHAGEN

Tilvenningen i Borhaug barnehage tilpasses det enkelte barn og deres foresatte, med vekt på trygghet, nærhet og gode overganger. Vi legger stor vekt på at både barn og foreldre skal oppleve en trygg og god start i barnehagen.

Før oppstart inviteres foresatte til foreldremøte der tilvenning og tilknytning er sentrale tema. Her gis det informasjon om barnehagens hverdag, rutiner og praksis, og det legges til rette for omvisning og samtale med pedagogisk leder. I forkant av oppstart gjennomføres en oppstartssamtale mellom foresatte og pedagogisk leder. Dette gir anledning til å bli bedre kjent, dele viktig informasjon om barnet og skape et godt grunnlag for samarbeidet videre.

Vi legger stor vekt på foreldrenes rolle i tilvenningen. Når foresatte opplever trygghet og tillit til barnehagen og personalet, har dette stor betydning for barnets egen trygghet og tilvenningsprosess. Trygge foreldre bidrar ofte til raskere trygghet hos barnet.

I oppstartsperioden får barnet, så langt det lar seg gjøre, en fast voksen som kontaktperson. Dette bidrar til forutsigbarhet, trygghet og en god relasjon i starten av barnehagelivet.

OVERGANG FRA SJEKTA – SKØYTA

Det året barnet fyller tre år, begynner de på Skøyta ved nytt barnehageår i august. I forkant av overgangen er det viktig at barna får en gradvis tilvenning til det nye bygget i løpet av de siste månedene før sommeren. Dette bidrar til trygghet og en god overgang til ny avdeling.

Dersom det er mulig, følger kjente ansatte med fra Sjekta til Skøyta for å sikre kontinuitet og trygghet for barna. Dersom det kommer en ny pedagog på gruppen, gjennomføres en overgangssamtale mellom pedagogene der relevant informasjon om barna og gruppen formidles.

Foreldrene kan også, dersom de ønsker det, få en overgangssamtale med den nye pedagogen for å sikre god informasjonsflyt og et godt samarbeid i den nye avdelingen.

OVERGANG FRA BARNEHAGE TIL SKOLE

Å begynne på skolen er en stor og viktig overgang i barns liv.

Det siste året i barnehagen er et spesielt år for barna. De er førskolebarn og gruppa heter Kapteinan. På førskolegruppen får barna gode muligheter til å oppleve et innhold og forventninger som er tilpasset deres utviklingsnivå. Barna er i en fase der de søker mer utfordring, større selvstendighet og mer komplekse lærings- og lekesituasjoner. En fast gruppe gir trygghet, forutsigbarhet og et sterkt fellesskap, samtidig som det skaper rom for målrettet arbeid med skoleforberedende aktiviteter gjennom hele året.

11. PLANLEGGING, VURDERING OG KVALITET

BARENHAGEN SOM PEDAGOGISK VIRKSOMHET

«Barnehagen skal være en pedagogisk virksomhet som skal planlegges og vurderes. Barn og foreldre har rett til medvirkning i disse prosessene. Målet med barnehagen som pedagogisk virksomhet er å gi barna et tilrettelagt tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen».

(Rammeplanen 2017, s.37)

PLANLEGGING

Barnehagen skal være en lærende organisasjon som kontinuerlig utvikler kvaliteten i innhold og oppgaver. En viktig forutsetning for dette er jevnlig utvikling av personalets kompetanse.

Barnehagen arbeider med både langsiktige og kortsiktige planer, som årsplan, halvårsplan, månedsplan og dagsplan. Det pedagogiske arbeidet planlegges og begrunnes med utgangspunkt i barnehageloven og rammeplanen.

Planleggingen bygger på kunnskap om barns utvikling og læring, både individuelt og i gruppe. Den tar utgangspunkt i observasjon, dokumentasjon, refleksjon, systematisk vurdering samt dialog med barn og foreldre. Planleggingen gir grunnlag for å arbeide langsiktig og systematisk, og bidrar til kontinuitet og progresjon i det pedagogiske tilbudet.

TEGN TIL GOD PRAKSIS:			
Pedagogisk virksomhet			
Vi legger til rette for barns læring gjennom lek, utforskning, opplevelser og erfaringer i hverdagen			
Vi gir barna mulighet til å medvirke i planlegging, gjennomføring og vurdering av aktiviteter og prosjekter			
Vi lytter til barnas tanker, interesser og initiativ, og lar dette være med på å forme det pedagogiske arbeidet			
Vi er bevisste på at barnas erfaringer, uttrykk og synspunkter skal inngå i vurderingsarbeidet.			
Vi observerer, dokumenterer og reflekterer over praksis for å sikre kvalitet og videreutvikling av det pedagogiske tilbudet			
Vi tilpasser det pedagogiske arbeidet til barnegruppens og det enkelte barnets behov, interesser og forutsetninger			
Vi legger vekt på et inkluderende læringsmiljø der alle barn opplever tilhørighet, mestring og medvirkning			

Vi dokumenterer barnas opplevelser, trivsel og læring gjennom barnesamtaler, Bussen og foreldresamtaler som en del av arbeidet med å videreutvikle barnehagens praksis og sikre kvaliteten i tilbudet.

VURDERING

Barnehagens planer, mål og innhold er gjenstand for kontinuerlig vurdering gjennom både formelle og uformelle arenaer som planleggingsdager, personalmøter, veiledning, leder- og avdelingsmøter, foreldresamtaler, praksisfortellinger og observasjoner.

Som en del av vurderingsarbeidet gjennomfører vi barnesamtaler og barneintervjuer for å få innsikt i barnas perspektiver. Dette gir oss viktig grunnlag for å vurdere om tilbudet er relevant og meningsfullt, og for videre utvikling av praksis.

Vi deltar i UDIR sin foreldreundersøkelse hvert år. Resultatene gjennomgås i personalgruppen og danner grunnlag for tiltaksplaner på avdelingsnivå. Resultatene legges også frem for samarbeidsutvalget, hvor de drøftes og kan føre til videre tiltak.

Vurdering er en sentral del av barnehagens pedagogiske arbeid og skal bidra til kvalitet og utvikling. Vi vurderer hvordan vi tilrettelegger for barnas trivsel, lek, læring og utvikling, og om praksisen vår er i tråd med barnehagens verdigrunnlag og samfunnsmandat.

Gjennom observasjon, dialog og samarbeid med barn og foreldre videreutvikler vi barnehagens innhold. Vurderingsarbeidet preges av åpenhet, respekt og et kontinuerlig ønske om forbedring til beste for barna.

DOKUMENTASJON

Gjennom å dokumentere det pedagogiske arbeidet gir vi foreldre, lokalmiljø og barnehagemyndighet informasjon om hva barnet opplever, lærer og gjør i barnehagen. Dokumentasjonen forteller også noe om hvordan barnehagen oppfyller kravene i barnehageloven og rammeplanen.

Vi dokumenterer vårt arbeid gjennom årsplan, månedsplan og evaluering, observasjon, referat, praksisfortellinger og bilder.

Ved hjelp av observasjon, vurdering og refleksjon over egen praksis samt en åpen dialog med foreldre, barn og personal ønsker vi å videreutvikle vårt pedagogiske arbeid, ta i bruk nye verktøy og være en lærende organisasjon.

Pedagogisk dokumentasjon er en del av personalets læringsprosess hvor målet er hele tiden å følge barnets spor og at vi hele tiden er i videreutvikling av kvaliteten i barnehagen.

BARNEHAGENS INTERKONTROLLSYSTEM

Barnehagen benytter digitale verktøy i sitt HMS- og avviksarbeid, og følger Farsund kommune sitt årshjul og gjeldende prosedyrer.

Vi bruker EIK som internkontrollsystem, hvor ansatte har tilgang til rutiner, dokumenter, sjekklistor og rapportering av hendelser og avvik. Avvik som skal behandles videre i kommunen rapporteres i Compilo.

Barnehagen har også en intern beredskapsgruppe i tillegg til kommunens kriseledelse. Opplæring dokumenteres i EIK og Compilo.

12. FAGOMRÅDENE

«Fagområdene gjenspeiler områder som har interesse og egenverdi for barn i barnehagealder, og skal bidra til å fremme trivsel, allsidig utvikling og helse. Barnehagen skal se fagområdene i sammenheng og de skal være en gjennomgående del av barnehagens innhold.»

(Rammeplanen 2017, s. 29)

Rammeplanen beskriver syv fagområder som skal bidra til å støtte barnas nysgjerrighet, vitebegjær, kreativitet og lærelyst. Fagområdene gir barnehagen et grunnlag for å planlegge et variert, helhetlig og allsidig pedagogisk tilbud.

Arbeidet med fagområdene tilpasses barnas alder, interesser, erfaringer, utviklingsnivå og gruppens sammensetning. Progresjon i barnehagen handler om å legge til rette for at alle barn får utvikle seg, lære og oppleve mestring ut fra sine egne forutsetninger. Alle barn ha rett til aktiviteter som er tilpasset alder, interesser og modenhet, og skal oppleve fremgang i sin utvikling.

KOMMUNIKASJON, SPRÅK OG TEKST

Tidlig og god språkstimulering er en viktig del av barnehagens pedagogiske arbeid. Gjennom både verbal og nonverbal kommunikasjon utvikler barna ferdigheter som danner grunnlaget for et rikt og funksjonelt språk. Språket er avgjørende for barnas mulighet til å uttrykke tanker, følelser og behov, bygge relasjoner og delta aktivt i lek og samspill med andre.

I barnehagen legger vi til rette for et språkstimulerende miljø der barna får varierte erfaringer med språk gjennom samtaler, lek, fortellinger, rim, regler, sanger, bøker og bilder. Barna får mulighet til å lytte til språkets lyder, rytme og struktur, samtidig som de utvikler ordforråd, begrepsforståelse og kommunikasjonsferdigheter.

Språkutvikling skjer i alle deler av barnehagehverdagen. Vi lytter til barna, observerer deres uttrykk og gir respons som støtter og stimulerer den videre språkutviklingen. Gjennom hverdagsaktiviteter setter vi ord på handlinger, opplevelser og erfaringer, og bidrar til å utvide barnas ordforråd og begrepsforståelse. Vi støtter også barna i å uttrykke tanker, følelser og meninger med ord, og hjelper dem til å bruke språket som et redskap i lek, samspill og konfliktløsning.

TEGN TIL GOD PRAKSIS:			
Kommunikasjon, språk og tekst			
Vi legger til rette for at barna kan uttrykke følelser, tanker, meninger og erfaringer på ulike måter			
Vi støtter barna i å bruke språket til å skape relasjoner, delta i lek og som et redskap for å løse konflikter			
Vi leker, improviserer og eksperimenterer med rim, rytme, lyder, ord og språklige uttrykk			
Vi gir barna tilgang til et mangfold av eventyr, fortellinger, sagn og uttrykksformer			
Vi skaper opplevelser av glede, spenning og fellesskap gjennom høytlesning, fortelling, sang og samtale			
Vi legger til rette for at barna kan utforske og gjøre seg erfaringer med ulike skriftspråklige uttrykk, som lekeskrift, tegning og bokstaver, gjennom lese- og skriveaktiviteter			

KROPP, BEVEGELSE OG HELSE

Gjennom lek, bevegelse og kroppslig utfoldelse utvikler barna motoriske ferdigheter, kroppsbevissthet og en positiv selvfølelse. Barna skal få varierte utfordringer og sanseopplevelser både inne og ute, som gir mestring, læring og bevegelsesglede.

Barnehagen skal bidra til gode vaner knyttet til kosthold, fysisk aktivitet og helse. Vi tilbyr næringsrike måltider i tråd med Helsedirektoratets anbefalinger og legger vekt på matglede, fellesskap og gode spisevaner.

TEGN TIL GOD PRAKSIS:

Kropp, bevegelse, mat og helse

Kropp, bevegelse, mat og helse			
Vi gir barna opplevelse av trivsel, glede og mestring ved allsidige bevegelseserfaringer, inne og ute, året rundt			
Vi lar barna bli kjent med egen kropp og egne behov, og utvikle gode vaner knyttet til hygiene, fysisk aktivitet og variert kosthold			
Vi bidrar til å videreutvikle motoriske ferdigheter, kroppsbeherskelse og fysiske egenskaper			
Vi legger til rette for at barna får erfare, vurdere og mestre risikofyllt lek gjennom kroppslige i trygge rammer			
Vi bidrar til at barna blir trygge på egen kropp, utvikler et positivt selvbilde og blir kjent med egne følelser			
Vi lærer barna å sette grenser for egen kropp og å respektere andres grenser			
Vi gir barna innsikt i matens opprinnelse, hvordan maten produseres og veien fra mat til måltid			

Vi sørger for en god balanse mellom aktivitet og hvile, slik at barna opplever en trygg og helsefremmende hverdag. Hver dag legger vi til rette for hvilestunder som gir barna mulighet til ro, hvile og restitusjon.

Personalet skal være aktive, engasjerte og tilstedeværende voksne som støtter og motiverer barna til å prøve nye utfordringer og oppleve mestring. Vi legger til rette for allsidig lek og bevegelse gjennom bevisst bruk av rom, uteområder, materiell og aktiviteter, og bidrar til at barna utvikler gode vaner og positive holdninger til kropp, bevegelse, mat og helse.

KUNST, KULTUR OG KREATIVITET

Fagområdet omfatter blant annet billedkunst, musikk, dans, drama, litteratur, film, arkitektur og design. Gjennom møter med kunst og kultur får barna mulighet til å oppleve, utforske og uttrykke seg på ulike måter.

I barnehagen legger vi til rette for at barna kan bruke fantasi, kreativitet og skaperglede gjennom ulike materialer, teknikker og uttrykksformer.

Barna får bruke sansene sine aktivt og uttrykke tanker, følelser og opplevelser gjennom skapende aktiviteter.

Naturen er en viktig kilde til inspirasjon, og vi ønsker at barna skal oppleve hvordan naturmaterialer og naturopplevelser kan brukes i kreativ utfoldelse.

Personalet skal skape et miljø som inspirerer til kreativitet, utforskning og skaperglede. Vi legger til rette med tid, rom og materialer, og viser respekt for barnas egne uttrykk, ideer og skapende prosesser.

TEGN TIL GOD PRAKSIS:

Kunst, kultur og kreativitet

Kunst, kultur og kreativitet			
Vi tilbyr rom, materialer og utstyr som inspirerer til lek, skaperglede og estetiske uttrykk			
Vi oppmuntrer barna til å bruke fantasi, kreativ tenkning og nysgjerrighet i utforskende og skapende prosesser			
Vi gir barna mulighet til å bearbeide inntrykk, opplevelser og følelser gjennom kunstneriske og kreative aktiviteter både inne og ute			
Vi lar barna møte et mangfold av kunst – og kulturuttrykk, og legger til rette for utforskning, deltakelse og felles opplevelser			
Vi tar i bruk ulike teknikker, materialer, verktøy og digitale ressurser som gir barn mulighet til å uttrykke seg på forskjellige måter			
Vi støtter barna i å oppleve mestring, glede og stolthet over egne skapende prosesser sin kulturelle tilhørighet			

NATUR, MILJØ OG TEKNOLOGI

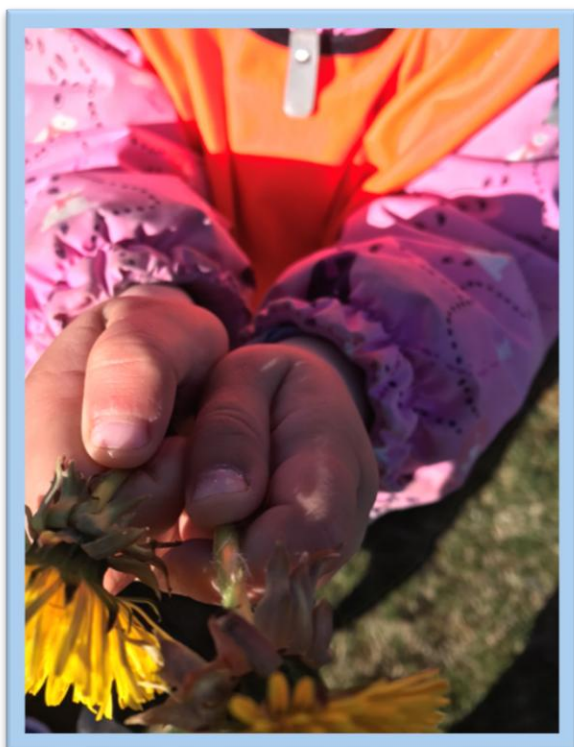
Fagområdet skal bidra til at barna blir kjent med naturen og utvikler forståelse for miljøet og verden rundt seg. Gjennom erfaringer med planter, dyr, landskap, årstider og vær får barna utforske, undre seg og oppdage naturens mangfold. Naturen er en viktig læringsarena som gir rom for lek, utforsking, fysisk aktivitet og gode opplevelser gjennom hele året. Barna skal få oppleve gleden ved å være ute og på tur i all slags vær.

Gjennom arbeid med natur, miljø og teknologi ønsker vi å stimulere barnas nysgjerrighet og utforskertrang. Barna skal få bruke sansene sine aktivt og utvikle respekt for naturen og en begynnende forståelse for bærekraft.

TEGN TIL GOD PRAKSIS:

Natur, miljø og teknologi			
Vi legger til rette for at barna får oppleve og utforske naturen og naturens mangfold gjennom lek, undring og nysgjerrighet			
Vi gir barna gode opplevelser med friluftsliv og naturopplevelser gjennom hele året			
Vi støtter barna i å oppleve, utforske og eksperimentere med naturfenomener og enkle fysiske lover			
Vi gir barna kjennskap til naturen og bærekraftig utvikling, og bidrar til at de utvikler respekt for naturen og forståelse for hvordan vi kan ta vare på miljøet			
Vi gir barna kunnskap om dyr, dyreliv og sammenhenger i naturen			
Vi oppmuntrer barna til å bygge, konstruere og skape med ulike materialer, og utforske mulighetene som finnes i redskaper og teknologi			
Vi legger til rette for at barna får kjennskap til menneskets livssyklus og utvikler forståelse for livets ulike faser			

Personalet skal være nysgjerrige og engasjerte sammen med barna. Vi legger til rette for opplevelser som vekker undring, støtter barnas utforsking og bidrar til gode naturopplevelser og interesse for natur, miljø og teknologi.

ANTALL, ROM OG FORM

Barna skal oppleve glede ved å utforske og leke med tall, former og matematiske begreper i barnehagen. Vi legger til rette for lek, undring, eksperimentering og hverdagsaktiviteter som utvikler barna sin matematiske forståelse og kompetanse.

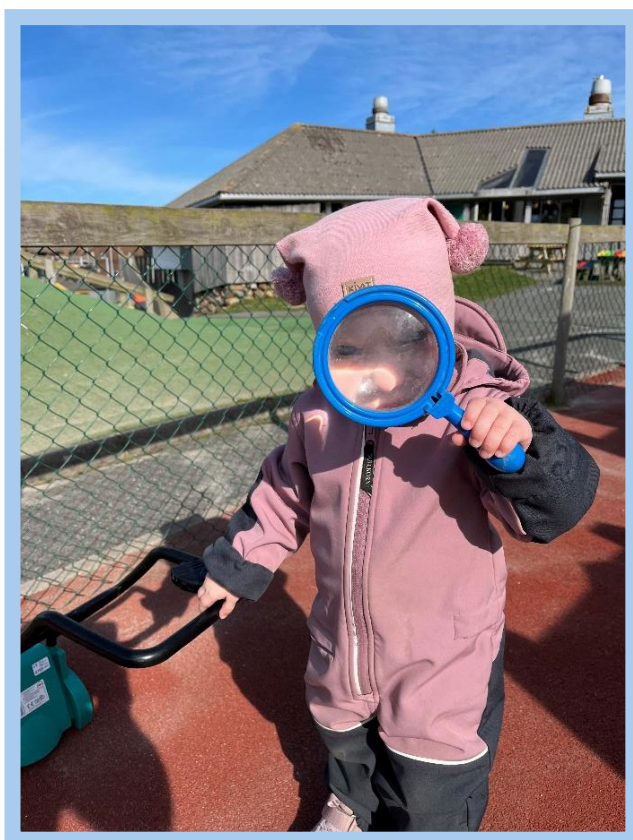
Barnehagen har et ansvar for å støtte og oppmuntre barnas egen utforskning og legge til rette for tidlig og god matematisk stimulering. Gjennom varierte erfaringer får barna mulighet til å oppdage sammenhenger, mønstre og strukturer i omgivelsene sine.

Personalet skal aktivt undre seg og resonere sammen med barna om matematiske sammenhenger i lek og daglige situasjoner. Vi skal oppmuntre, støtte og anerkjenne barnas forsøk og utforskning, og gi tilbakemeldinger som fremmer mestring og videre læring.

TEGN TIL GOD PRAKSIS:

Antall, rom og form

Vi legger til rette for at barna oppdager, utforsker og undrer seg over matematiske sammenhenger i hverdagen			
Vi støtter barna i å undersøke og finne løsninger på matematiske utfordringer, slik at de opplever mestring og matematikkglede			
Vi bidrar til at barna utvikler forståelse for grunnleggende matematiske begreper			
Vi oppmuntrer barna til å leke og eksperimentere med tall, mengder og telling, og gir dem erfaring med ulike måter å uttrykke dette på			
Vi legger til rette for at barna får erfare, utforske og sammenligne størrelser og mengder i omgivelsene sine.			
Vi støtter barna i å undersøke, gjenkjenne og sortere former etter ulike egenskaper			
Vi gir barna erfaring med problemløsning, resonnering og utforskning gjennom lek og hverdagsaktiviteter			
Vi bruker kropp, sansene og bevegelse for å utvikle barnas romforståelse			

ETIKK, RELIGION OG FILOSOFI

Barnehagen skal formidle grunnleggende verdier som fellesskap, omsorg og medansvar, og bidra til et miljø som bygger opp under respekt for menneskeverd og retten til å være forskjellig. Vi legger vekt på å anerkjenne og reflektere over mangfoldet som finnes i barnegruppen. Barna får erfaring med ulike høytider og tradisjoner som markeres i barnehagen, samtidig som de får kjennskap til verdier og tradisjoner i den kristne kulturarven. Gjennom dette arbeidet ønsker vi at barna skal utvikle forståelse for kultur, fellesskap og ulike måter å leve på.

Personalet skal møte barns tro, spørsmål, undring og filosofiske samtaler med åpenhet, respekt og anerkjennelse. Vi skal støtte barna i å uttrykke tanker og refleksjoner, og bidra til samtaler som fremmer undring og nysgjerrighet.

TEGN TIL GOD PRAKSIS:

Etikk, religion og filosofi			
Vi gir barna kjennskap til grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, og gjør dem kjent med religioner og livssyn som er representert i barnehagen			
Vi legger til rette for at barna kan utforske, undre seg over og samtale om eksistensielle, etiske og filosofiske spørsmål			
Vi støtter barna i å bli kjent med, forstå og reflektere over grunnleggende normer og verdier			
Vi bidrar til at barna utvikler forståelse for at mennesker kan tenke, tro og leve på ulike måter			
Vi fremmer interesse, respekt og omsorg for hverandre, og hjelper barna til å se verdien av både likheter og ulikheter i fellesskapet			
Vi legger til rette for gode samtaler som gir barna erfaring med å lytte til andre, uttrykke egne tanker og møte ulike perspektiver med åpenhet			
Vi støtter barna i å utvikle empati, toleranse og respekt for menneskeverdet			

NÆRMILJØ OG SAMFUNN

Barnehagen skal bidra til at barnet møter verden utenfor familien med nysgjerrighet, trygghet og tillit. Barna skal utforske og oppdage nærmiljøet sitt, og gjennom dette få styrket sin kunnskap om lokalsamfunnet, natur, kultur, tradisjoner og ulike levesett.

Samisk kultur, språk og historie er en grunnleggende del av Norges kulturarv. Gjennom barnelitteratur, musikk, historiefortelling og mat skal barnet gjennom barnehagen få kjennskap til samisk kultur, språk og tradisjoner. Vi flagger på samenes nasjonaldag 6. februar.

Personalet skal legge til rette for at barna får oppleve og utforske både natur og samfunnsinstitusjoner i nærmiljøet. Gjennom turer, samtaler og opplevelser bidrar vi til å skape forståelse, tilhørighet og nysgjerrighet for verden rundt barna.

TEGN TIL GOD PRAKSIS:

Nærmiljø og samfunn

Vi oppmuntrer barna til å medvirke i egen hverdag og utvikle tillit til at deres meninger og handlinger har betydning i fellesskapet			
Vi bidrar til at barna erfarer at alle skal få like muligheter til deltakelse, samtidig som de får utfordringer tilpasset egne forutsetninger			
Vi legger til rette for at barna utforsker ulike landskap, blir kjent med institusjoner og steder i nærmiljøet, og lærer å orientere seg og ferdes trygt			
Vi gir barna kjennskap til lokalhistorie, lokale tradisjoner og kulturarven i nærmiljøet			
Vi gjør barna kjent med ulike tradisjoner, levesett og familieformer, og fremmer respekt for mangfold			
Vi gir barna kjennskap til at samene er Norges urfolk, og formidler kunnskap om samisk kultur, tradisjoner og levesett			
Vi gir barna kjennskap til de nasjonale minoritetene i Norge og bidrar til forståelse og respekt for kulturelt mangfold			
Vi støtter barna i å utvikle en begynnende forståelse for hvordan mennesker lever sammen i et samfunn, og hvordan de selv kan bidra til fellesskapet			

